સૌરાષ્ટ્ર આજતક

મનરેગામાં ભ્રષ્ટાચાર, ગરીબોને રોજગાર આપવાના નામે લૂંટ

ગ્રામીણ વિકાસ મંત્રાલયના આંતરિક ઓડિટને કારણે મનરેગામાં ભ્રષ્ટાચારના જે કિસ્સાઓ પ્રકાશમાં આવ્યા છે તે ચોંકાવનારા છે. ચાલુ નાણાકીય વર્ષમાં, દેશભરના ફક્ત ૫૫ જિલ્લાઓમાં હાથ ધરાયેલા ઓડિટમાં ૩૦૦ કરોડ રૂપિયાથી વધુની ઉચાપત સાથે સંકળાયેલા ૧.૧ મિલિયનથી વધુ નાણાકીય ગેરરીતિઓના કેસ બહાર આવ્યા છે. કોઈ ફક્ત કલ્પના કરી શકે છે કે જો આઠ મહિનામાં ફક્ત ૫૫ જિલ્લાઓમાં મનરેગા હેઠળ કરવામાં આવેલા કામમાં આટલી બધી ગેરરીતિઓ મળી આવે, તો દેશભરના ૭૦૦ થી વધુ જિલ્લાઓમાં પરિસ્થિતિ શું હોત?

એ સ્પષ્ટ છે કે રોજગાર આપવાના નામે ગરીબોને લૂંટવામાં આવી રહ્યા હતા, અને તેને રોકવા માટે કોઈ નહોતું. જે રીતે જાહેર થયું કે કોન્ટ્રાક્ટરોથી લઈને અધિકારીઓ અને બેંક મેનેજરો સુધી દરેક વ્યક્તિ જાહેર કલ્યાણના નામે ભ્રષ્ટાચારમાં સંડોવાયેલા હતા તે સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે સરકારી ભંડોળના દુરુપયોગ માટે એક સિસ્ટમનો વિકાસ થયો હતો.

જોકે મનરેગા હેઠળ કેટલું નક્કર માળખાકીય કાર્ય થઈ રહ્યું છે તે અંગે સમયાંતરે પ્રશ્નો ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ તેનો ક્યારેય ઉકેલ આવ્યો ન હતો. તેવી જ રીતે, રોજગારના નામે કેટલા સમય સુધી ખાડા ખોદવામાં આવશે અને ભરવામાં આવશે તે પ્રશ્નનો જવાબ મળ્યો નથી. આવા પ્રશ્નોના જવાબ શોધનારાઓ ઘણીવાર ગરીબોના ઉત્થાન માટેની યોજના પ્રત્યે અસંમતિ વ્યક્ત કરતા હતા.

મનરેગામાં કોઈપણ ફેરફાર માટેના સૂચનો ઘણીવાર અવગણવામાં આવતા હતા કારણ કે મહાત્મા ગાંધીનું નામ આ યોજના સાથે જોડાયેલું હતું. તાજેતરમાં, જ્યારે મોદી સરકારે યોજનાનું નામ અને ફોર્મેટ બદલ્યું, ત્યારે એવો પણ આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો કે સરકારને ગાંધીજીના નામ પ્રત્યે અણગમો હતો. સ્વાભાવિક રીતે, કોંગ્રેસ અને અન્ય વિરોધ પક્ષોએ સૌથી વધુ વિરોધ કર્યો હતો, પરંતુ તેમની પાસે ભ્રષ્ટાચાર વિશેના પ્રશ્નોના કોઈ જવાબ નહોતા.

શું એવું શક્ય છે કે રાજ્ય સરકારો મનરેગામાં પ્રવર્તતા ભ્રષ્ટાચારને અવગણી રહી હોય કારણ કે આ યોજના હેઠળ કેન્દ્ર સરકારનું યોગદાન ૯૦ ટકા હતું? સત્ય ગમે તે હોય, એ વાતને અવગણવી ન જોઈએ કે રાજ્ય સરકારો સામાન્ય રીતે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવતી યોજનાઓના અમલીકરણમાં ગંભીરતાનો અભાવ ધરાવે છે. આવી યોજનાઓ ભ્રષ્ટાચાર માટે પણ વધુ સંવેદનશીલ હોય છે.

વિવિધ સરકારી યોજનાઓ હેઠળ કાગળ પર કામ બતાવવું અને પછી ભંડોળનો ઉચાપત કરવો એ આપણા દેશમાં એક ક્રોનિક સમસ્યા છે. દુર્ભાગ્યપૂર્ણ છે કે આ રોગનો ઉકેલ આવતો નથી. જ્યારે કેન્દ્ર સરકારે મનરેગાના નવા સંસ્કરણ, વીબી-જીરામજી હેઠળ ચૂકવણીમાં પારદર્શિતા સાથે મજબૂત પાયાના કાર્ય પર ભાર મૂક્યો છે, ત્યારે રાજ્યોએ પણ ખાતરી કરવી જોઈએ કે આ ખરેખર થાય છે.

સોમનાથ માત્ર દેવાલય નથી, તે પ્રભાસક્ષેત્ર છે

સ્કંદપુરાણના પ્રભાસખંડ મુજબ, જંબુદ્વીપના નવ ભાગોમાં ભારતવર્ષ અને ભારતવર્ષના નવમા ભાગ સમાન સૌરાષ્ટ્રનું રત્ન એટલે પ્રભાસ. આ પવિત્ર ભૂમિ પર બિરાજતા પ્રથમ જ્યોર્તિલિંગ સોમનાથ મહાદેવનો ઈતિહાસ વિનાશ સામે સર્જનના વિજયની અપ્રતિમ ગાથા છે.

સરદાર પટેલનો ઐતિહાસિક સંકલ્પ અને પુનઃનિર્માણ

૧૩ નવેમ્બર ૧૯૪૭, વિક્રમ સંવતના નૂતન વર્ષના મંગલ દિવસે ભારતની એકતાના શિલ્પી સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલે મંદિરના ભગ્નાવશેષો જોઈને સમુદ્રજળની અંજલિ લઈ સંકલ્પ કર્યો હતો કે, "સોમનાથના મંદિરનું પુનઃનિર્માણ થવું જોઈએ." આ સંકલ્પને સાકાર કરવામાં જામસાહેબ દિગ્વિજયસિંહજી, ક.મા. મુનશી અને કાકાસાહેબ ગાડગીલ જેવા મહાનુભાવોનો સિંહફાળો રહ્યો છે. ૧૯૫૧માં ડૉ. રાજેન્દ્ર પ્રસાદના હસ્તે આ આધુનિક મંદિર રાષ્ટ્રને સમર્પિત થયું હતું.

સ્થાપત્યનો અજોડ સંગમઃ કૈલાસ મહામેરૂ પ્રાસાદ

વાસ્તુશાસ્ત્રની નાગર શૈલીમાં નિર્મિત આ મંદિર 'કૈલાસ મહામેરૂ પ્રાસાદ' તરીકે ઓળખાય છે. આ સ્થાપત્યની કેટલીક અદભૂત લાક્ષણિકતાઓ નીચે મુજબ છેઃ

★ પરિમાણઃ મંદિરની ઊંચાઈ ૧૫૫ ફૂટ છે, જેના પર ૩૭ ફૂટનો ધ્વજદંડ અને ૧૦૪ ફૂટની વિશાળ ધ્વજ લહેરાય છે.

★ ચંદ્ર-શિવ સાયુજ્યઃ કાર્તિકી પૂર્ણિમાની મધ્યરાત્રિએ આકાશનો ચંદ્ર અને ગર્ભગૃહનું શિવલિંગ એક સીધી રેખામાં આવે છે, જે એક અલૌકિક દ્રશ્ય સર્જે છે.

★ કળશ અને શિખરઃ ગર્ભગૃહના શિખર પર ૧૦ ટન વજનનો પથ્થરનો કળશ છે, જ્યારે સભા અને નૃત્ય મંડપના ઘુમ્મટ પર ૧૦૦૧ નાના કળશ કંડારાયા છે.

★ ભૌગોલિક વિશેષતાઃ મંદિરના દક્ષિણ ભાગમાં આવેલ 'બાણસ્તંભ' સૂચવે છે કે અહીંથી દક્ષિણ ધ્રુવ સુધી સીધી લીટીમાં ક્યાંય જમીનનો ટુકડો આવતો નથી.

આક્રમણો સામે અજેય આસ્થા

સોમનાથ પર ૧૦૨૬માં મહમદ ગઝનીથી લઈને ૧૭૦૧માં ઔરંગઝેબ સુધીના અનેક આક્રમણખોરોએ હુમલા કર્યા, પરંતુ દરેક વખતે હિન્દુ ધર્મપ્રેમીઓએ તેનો જીર્ણોદ્ધાર કર્યો. ભાવ બૃહસ્પતિની 'સોમનાથ પ્રશસ્તિ' મુજબ, આ મંદિર સતયુગમાં સોમ (ચંદ્ર) દ્વારા, ત્રેતામાં રાવણ દ્વારા, દ્વાપરમાં શ્રીકૃષ્ણ દ્વારા અને કળિયુગમાં ભીમદેવ સોલંકી દ્વારા નિર્મિત થયું હોવાનું મનાય છે.

આધુનિક નેતૃત્વ અને સાંસ્કૃતિક વારસો

સોમનાથ ટ્રસ્ટના માધ્યમથી લાલકૃષ્ણ અડવાણી, કેશુભાઈ પટેલ અને વર્તમાન અધ્યક્ષ પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીના માર્ગદર્શન હેઠળ સોમનાથનો કાયાકલ્પ થયો છે. યાત્રિકો માટે સુવિધાઓ, લાઈટ એન્ડ સાઉન્ડ શો અને 'સોમનાથ વર્તમાન' માસિક જેવા માધ્યમોથી ભક્તોને જોડાવાના પ્રયાસો થઈ રહ્યા છે.

લોકપરંપરાનું પર્વઃ કાર્તિકી પૂર્ણિમાનો મેળો

ગરવા ગિરનારની લીલી પરિક્રમા પૂર્ણ કર્યા બાદ, સોરઠની જનતા સોમનાથના ભાતીગળ મેળામાં ઉમટી પડે છે. કારતક માસની તેરશથી પૂનમ સુધી ભરાતો આ મેળો સોરઠની લોકસંસ્કૃતિનું ધબકતું પ્રતીક છે.આજે સોમનાથ માત્ર એક દેવાલય નથી, પણ ભારતવર્ષના પુનરુત્થાન અને અખંડ શ્રદ્ધાનું પ્રતીક બનીને અરબી સમુદ્રના તટે અડીખમ ઊભું છે.

સોમનાથ સ્વાભિમાન પર્વમાં 'નવ'ના અંકનો દૈવી સંયોગ

શ્રદ્ધા અને શક્તિની સાથે સર્જાયો સંખ્યાનો પણ અદભૂત સંગમ

મંત્રોચ્ચારનો સમય, અશ્વોની સંખ્યાથી લઈને દિવસોના સરવાળા સુધી બધું જ એક ચોક્કસ આધ્યાત્મિક લયમાં ગૂંથાયું

પ્રભાસ પાટણના આંગણે ઉજવાઈ રહેલા 'સોમનાથ સ્વાભિમાન પર્વ'માં ભક્તિની સાથે સાથે એક અત્યંત અદભૂત અને આધ્યાત્મિક સંયોગ પણ જોવા મળી રહ્યો છે. આ મહોત્સવના આયોજનમાં 'નવ' (૯) ના અંકનો જે અદભૂત સમન્વય રચાયો છે, તે શ્રદ્ધાળુઓમાં કુતૂહલ અને આસ્થાનો વિષય બન્યો છે. ભારતીય શાસ્ત્રોમાં '૯' ના અંકને પૂર્ણતાનું પ્રતીક માનવામાં આવે છે, અને આ પર્વમાં તેની ઝલક ડગલે ને પગલે જોવા મળી રહી છે.

સંખ્યાશાસ્ત્ર અને ભક્તિનો સમન્વયઃ અંક '૯' નું વર્ચસ્વ

સોમનાથના આ આયોજનમાં સમય અને તારીખનો મેળ કંઈક એવી રીતે બેઠો છે કે જેનો સરવાળો અંક '૯' પર આવે છેઃ

★ શુભારંભઃ આ મહોત્સવની શરૂઆત ૮/૧ ના રોજ થઈ છે (૮+૧ = ૯).

★ અખંડ ઓમકાર જાપઃ પર્વના પ્રારંભે સવારે ૯ કલાક અને ૯ મિનિટે અખંડ ઓમકાર જાપના મંત્રોચ્ચાર શરૂ કરવામાં આવ્યા હતા. આ સમયના અંકોનો સરવાળો પણ (૯+૯= ૧૮, અને ૧+૮ = ૯) થાય છે.

★ અવિરત ભક્તિઃ આ ઓમકાર જાપ સતત ૭૨ કલાક સુધી ચાલવાના છે, જેનો સરવાળો પણ (૭+૨ = ૯) થાય છે.

આમ, સમગ્ર મહોત્સવ જાણે કે ગ્રહ નક્ષત્રો અને અંકોના શુભ સંયોગ સાથે આકાર લઈ રહ્યો હોય તેવું પ્રતીત થાય છે.

શૌર્ય યાત્રામાં ૧૦૮ અશ્વોનું જોડાણ

સ્વાભિમાન પર્વના આકર્ષણમાં વધારો કરતા, આ મહોત્સવમાં યોજાનાર શૌર્ય યાત્રામાં પણ ૧૦૮ અશ્વોની એક વિશાળ અને ભવ્ય યાત્રા નીકળશે. હિન્દુ સંસ્કૃતિમાં ૧૦૮ નો અંક અત્યંત પવિત્ર માનવામાં આવે છે, જેનો સરવાળો પણ (૧+૦+૮ = ૯) થાય છે. અશ્વોને શક્તિ અને ગતિનું પ્રતીક માનવામાં આવે છે, ત્યારે આ યાત્રા સોમનાથની ગરિમા અને ભારતીય અસ્મિતાના વિજયનાદને ગુંજવશે.

સમગ્ર વાતાવરણ શિવમય

આ અદભૂત સંયોગો વચ્ચે સોમનાથ મંદિરનું પરિસર હર હર મહાદેવ અને ઓમ નમઃ શિવાયના નાદથી ગુંજી ઉઠ્યું છે. એક તરફ સંખ્યાશાસ્ત્રનો વિજ્ઞાન અને બીજી તરફ ભક્તોની અતૂટ આસ્થા—આ બંનેના મિલનથી સોમનાથ સ્વાભિમાન પર્વ ઈતિહાસના પાને સુવર્ણ અક્ષરે લખાવા જઈ રહ્યો છે. આ પર્વ માત્ર એક ઉત્સવ નહીં, પરંતુ ભારતના પુનર્જાગરણ અને આત્મગૌરવની અભિવ્યક્તિ બની રહ્યો છે.

વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી સોમનાથ સ્વાભિમાન પર્વમાં થશે સામેલ

'સૌરાષ્ટ્રે સોમનાથં ચ, શ્રી શૈલે મલ્લિકાર્જુનમ, ઉજ્જયિન્યાં મહાકાલમ ? કારમ અમલેશ્વરમ.' દ્વાદશ જ્યોર્તિલિંગ સ્તોત્રમની આ પંક્તિ દર્શાવે છે કે, ભારતના ૧૨ પવિત્ર જ્યોર્તિલિંગોનું વર્ણન થાય ત્યારે સૌથી પહેલાં સોમનાથનો ઉલ્લેખ આવે છે. આ ભારતની સંસ્કૃતિમાં સોમનાથનું અગ્રસ્થાન તથા તેના અવિનાશી સાંસ્કૃતિક અને આધ્યાત્મિક મહત્વને દર્શાવે છે. છેલ્લા બે દાયકામાં વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્ર મોદીના નેતૃત્વ હેઠળ સોમનાથ

ગઝનવી દ્વારા સોમનાથ પર ૧૦૨૬માં કરવામાં આવેલા પ્રથમ આક્રમણના હજાર વર્ષ પૂર્ણ થશે. આજે એક હજાર વર્ષ પછી પણ સોમનાથ મંદિર પૂરા ગૌરવ સાથે અડીખમ ઊભું છે. સંયોગવશાત્, ૨૦૨૬માં જ સોમનાથ મંદિરના પુનર્નિર્માણના ૭૫ વર્ષ પૂર્ણ થવાના છે. ૧૧ મે ૧૯૫૧ના રોજ આ ભવ્ય મંદિરનું પુનર્નિર્માણ સંપન્ન થયું હતું અને ફરી ભક્તો માટે ખુલ્યું હતું. આ સીમાચિહ્નરૂપ ઘટનાને વધુ વિશેષ બનાવતા વડાપ્રધાનશ્રી ૧૧ જાન્યુઆરીએ સોમનાથની મુલાકાત લેશે અને 'સોમનાથ સ્વાભિમાન પર્વ'માં હાજરી આપશે.

સોમનાથ સ્વાભિમાન પર્વ' વિશેષ

ત્રણ મેદાનમાં ગોઠવવામાં આવી છે પાર્કિંગ વ્યવસ્થા

સદભાવના મેદાન ખાતે જૂનાગઢ, તાલાલા અને વેરાવળની બસનું પાર્કિંગ, કાજલી ખાતે બોટાદ, ભાવનગર, અમરેલી, સૂત્રાપાડા, ઉના, ગીરગઢડા તેમજ કોડીનારની બસનું પાર્કિંગ અને સરોવર પોર્ટિકો ખાતે રાજકોટ, જામનગર, પોરબંદર અને દેવભૂમિ દ્વારકાની બસ માટે પાર્કિંગ વ્યવસ્થા ગોઠવવામાં આવી છે. આધુનિક યુગમાં જેમ ડિજિટલ આમંત્રણ પત્રિકા મોકલવામાં આવે છે. બરાબર એ જ રીતે

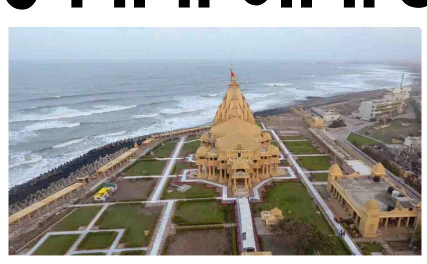

વહીવટી તંત્ર દ્વારા વિવિધ પાર્કિંગ સ્થળના અલગ-અલગ ક્યૂ.આર. કોડ જનરેટ કરી અને અન્ય જિલ્લાઓના પ્રતિનિધિઓને મોકલી આપવામાં આવ્યાં છે. જેથી અન્ય જિલ્લામાંથી સોમનાથ ખાતે પધારતા નાગરિકો પહેલાથી જ પાર્કિંગ લોકેશન જાણી શકશે અને મેપ દ્વારા સરળતાથી પાર્કિંગ સ્થળે પહોંચી શકશે. અન્ય જિલ્લાના નાગરિકો જ્યારે ક્યૂ.આર.સ્કેનર સ્કેન કરશે ત્યારે સીધું મેપમાં પાર્કિંગ લોકેશન બતાવશે. જેમાં 'ડિરેક્શન' ટેબ પર ક્લિક કરતા જ 'પબ્લિક ટ્રાન્સપોર્ટ' ટેબ અંતર્ગત લોકેશન, સમય અને પાર્કિંગ સ્થળ કેટલું દૂર છે તે સહિતની તમામ વિગતો સરળતાથી આંગળીઓના ટેરવે ઉપલબ્ધ થશે.

સોની સબના શો ગણેશ કાર્તિકેયમાં

ભગવાન ગણેશ સિંધુરાસુરને હરાવે છે અને અષ્ટવિનાયક આસ્થા યાત્રામાં એક નવો અધ્યાય શરૂ કરે છે

સોની સબની પૌરાણિક ગાથા ગાથા શિવ પરિવાર કી - ગણેશ કાર્તિકેય ભગવાન ગણેશ (નિર્ણય સમાધિયા) ની પવિત્ર યાત્રાનું વર્ણન કરે છે જ્યારે તે પ્રતિષ્ઠિત અષ્ટવિનાયક આસ્થા યાત્રા પર નીકળે છે. આધ્યાત્મિક ભવ્યતાને હાર્દિક, ઘનિષ્ઠ કૌટુંબિક ક્ષણો સાથે ભેળવીને, આ શો દૈવી પરિવારના પ્રેમ, ફરજ, આંતરિક સંઘર્ષો અને ક્ષમાની શક્તિના અનુભવોની શોધ કરે છે.

આગામી એપિસોડમાં, જેમ જેમ સિંધુરાસુર (નિર્ભય વાધવા) ની યોજનાઓ નિષ્ફળ થવાનું શરૂ થાય છે, ત્યારે તેના ગૌણ ઉદ્દંડ (વિપુલ પાંડે) અને કમલાસુર (સયોગ સોગાની) રિદ્ધિ (નારાયણી વર્ને) અને સિદ્ધિ (શ્રેયા પટેલ) નું અપહરણ કરવાનો પ્રયાસ કરે છે.

ભગવાન કાર્તિકેય (સુભાન ખાન) તેમના બચાવમાં આવે છે અને તેમની સલામતી સુનિશ્ચિત કરવા માટે પોતાને સમર્પણ કરવાનું નક્કી કરે છે ત્યારે તેમના પ્રયત્નો અટકી જાય છે. ભગવાન કાર્તિકેયને ભગવાન વિષ્ણુ (વિકાસ સલગોત્રા) સાથે બંધક બનાવવામાં આવે છે, જ્યારે ગણેશ યુદ્ધમાં ઉદ્દંડનો સામનો કરે છે અને અષ્ટવિનાયક યાત્રાના માર્ગ પર આગળ વધે છે. કમલાસુર અને ઉદ્દંડ બંને નિષ્ફળ થયા પછી, સિંધુરાસુર આખરે ભગવાન ગણેશનો

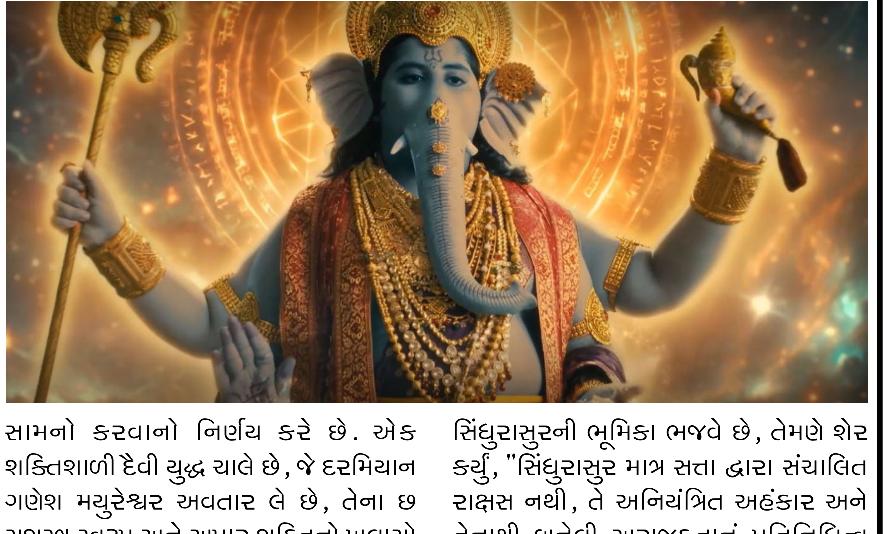

સામનો કરવાનો નિર્ણય કરે છે. એક શક્તિશાળી દૈવી યુદ્ધ ચાલે છે, જે દરમિયાન ગણેશ મયુરેશ્વર અવતાર લે છે, તેના છ સશસ્ત્ર સ્વરૂપ અને અપાર શક્તિનો ખુલાસો કરે છે, અને સિંધુરાસુરને હરાવે છે. જો કે, તેના અંત પહેલા જ, સિંધુરાસુર જુદા જુદા ગામોમાં અન્ય સાત પાપોને સક્રિય કરે છે. જ્યારે રાક્ષસનો નાશ થાય છે, ત્યારે તેની ક્રિયાઓની અસર વિશ્વ પર અસર કરવાનું ચાલુ રાખે છે. પોતાનું કાર્ય હજુ પૂર્ણ થયું નથી તે સમજીને, ગણેશ બાકીના દોષોને દૂર કરવા અને શ્રદ્ધા અને સંતુલન પુનઃસ્થાપિત કરવાના દૃઢ નિશ્ચય સાથે સિદ્ધટેક તરફ આગળ વધવાની તૈયારી કરે છે.

નિર્ભય વાધવા, જે ગણેશ કાર્તિકેયમાં સિંધુરાસુરની ભૂમિકા ભજવે છે, તેમણે શેર કર્યું, "સિંધુરાસુર માત્ર સત્તા દ્વારા સંચાલિત રાક્ષસ નથી, તે અનિયંત્રિત અહંકાર અને તેનાથી બનેલી અરાજકતાનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. આ ટ્રેકમાં, ભલે ગણેશ તેને હરાવે છે, સિંધુરાસુરનું છેલ્લું કાર્ય દર્શાવે છે કે વિનાશ હંમેશા યુદ્ધથી સમાપ્ત થતો નથી. આ તબક્કો દર્શાવવો ખૂબ જ મુશ્કેલ હતો કારણ કે તે મહત્વપૂર્ણ સત્યને પ્રકાશિત કરે છે કે દુષ્ટતા ઘણીવાર વિનાશક પરિણામો પાછળ છોડી જાય છે, અને ફક્ત એક બળને હરાવવાથી સંતુલન પુનઃસ્થાપિત કરવું પૂરતું નથી. ભગવાન ગણેશ સાથેનો આ મુકાબલો તેના અંત કરતાં વધુ ઊંડી આધ્યાત્મિક યાત્રાની શરૂઆત દર્શાવે છે."

સોમનાથઃ ભક્તિ અને ભવ્યતાનો અનોખો સંગમ

શિખર પર ૧,૬૬૬ સુવર્ણ કળશ અને ૧૪,૨૦૦ ધજાઓ સાથે સોમનાથ મંદિર ત્રણ પેઢીઓની અડગ શ્રદ્ધા, દ્રઢતા અને કલાત્મકતાના પ્રતિબિંબ તરીકે ઊભું છે. દર વર્ષે લાખો લોકો આ જ્યોર્તિલિંગના દર્શન માટે આવે છે. વર્ષ ૨૦૨૦થી ૨૦૨૪ સુધી વાર્ષિક અંદાજે ૯૭ લાખ શ્રદ્ધાળુઓ સોમનાથના દર્શન માટે આવ્યા છે. બિલ્વ પૂજા માટે છેલ્લા ૨ વર્ષમાં શ્રદ્ધાળુઓની સંખ્યા ૧૩.૭૭ લાખ નોંધાઈ હતી, જેમાં મહા શિવરાત્રિ ૨૦૨૫ દરમિયાન ૩.૫૬ લાખ શ્રદ્ધાળુઓ આવ્યા હતા. આજે ઓનલાઈન બુકિંગ અને પોસ્ટલ પ્રસાદની સુવિધા એ સુનિશ્ચિત કરે છે કે સોમનાથની પવિત્રતા મંદિરની સીમાઓને પાર કરી તમામ ભક્તો સુધી પહોંચે.

આસ્થા સાથે ઉત્સવનું કેન્દ્ર છે સોમનાથ યાત્રાધામ

સોમનાથ મંદિરમાં શ્રદ્ધાળુઓ માટે લાઈટ એન્ડ સાઉન્ડ શૉ અને ઉત્સવોનું આકર્ષણ પણ રહ્યું છે. છેલ્લા ૩ વર્ષમાં ૧૦ લાખથી વધુ લોકોએ સોમનાથની ગાથા વર્ણવતો લાઈટ એન્ડ સાઉન્ડ શૉ નિહાળ્યો છે. સોમનાથના આંગણે ઉજવાતા ઉત્સવની વાત કરીએ તો, ગત વર્ષે વંદે સોમનાથ કલા મહોત્સવમાં ૧,૫૦૦ વર્ષ જૂની નૃત્ય પરંપરાઓ પુનર્જીવિત થઈ હતી, જે દર્શાવે છે કે, સોમનાથ માત્ર આસ્થાનું કેન્દ્ર નથી, તે સાંસ્કૃતિક વારસાને પણ ઉજાગર કરે છે.

આધુનિક પરિવહન સેવાઓ અને વૈશ્વિક કનેક્ટિવિટી

સોમનાથની યાત્રા ભક્તો માટે વધુ સરળ અને આરામદાયક બને તે હેતુથી કનેક્ટિવિટીમાં મહત્વપૂર્ણ સુધારાઓ કરવામાં આવ્યા છે. ?૮૨૮ કરોડના પ્રોજેક્ટ- જેતપુર–સોમનાથ ફોર લેન હાઈવેના કારણે યાત્રિકોને એક્સપ્રેસવેની સુવિધા મળી છે. સાબરમતી–વેરાવળ વંદે ભારત એક્સપ્રેસના કારણે અમદાવાદથી સોમનાથની યાત્રા હવે વધુ ઝડપી અને સુલભ બની છે. આ ઉપરાંત, વર્ષ ૨૦૨૨માં ફરી શરૂ કરવામાં આવેલ કેશોદ ઍરપોર્ટ અને ૨૦૨૩માં રાજકોટ આંતરરાષ્ટ્રીય ઍરપોર્ટના ઉદ્ઘાટન બાદ આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રવાસીઓ માટે સોમનાથ પહોંચવું સુલભ બન્યું છે.

નેટ-ઝીરો મંદિર બનવાની દિશામાં આગળ વધી રહ્યું છે સોમનાથ

વર્ષ ૨૦૧૮માં 'સ્વચ્છ આઈકોનિક પ્લેસ' તરીકે માન્યતા પ્રાપ્ત કરનાર સોમનાથ આજે ટકાઉ વિકાસ અને નવીનતાનું ઉત્તમ ઉદાહરણ બન્યું છે. વેસ્ટ સેગ્રિગેશન કેન્દ્રોમાં હવે મંદિરના ફૂલોને વર્મીકમ્પોસ્ટમાં રૂપાંતરિત કરીને તેનો ઉપયોગ ૧,૭૦૦ બિલ્વ વૃક્ષોના સંવર્ધનમાં થાય છે. મિશન ન્ૈ્ઈ પહેલ હેઠળ પ્લાસ્ટિક કચરામાંથી દર મહિને પેવર બ્લોક્સ તૈયાર કરવામાં આવે છે. અહીં દર મહિને લગભગ ૪,૭૦૦ પ્લાસ્ટિક-ફ્લાય ઍશ બ્લોક્સનું ઉત્પાદન કરવામાં આવશે, જે સ્થાનિક મહિલા સ્વ-સહાય જૂથો માટે આવક ઉત્પન્ન કરશે અને વાર્ષિક ૧૨૫ ટન પ્લાસ્ટિક રિસાઈકલ કરશે.૬૨ લાખના ખર્ચે પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવેલ છ વરસાદી પાણી સંગ્રહના કુવાઓ અને એક જળાશય દર મહિને લગભગ ૩૦ લાખ લિટર ગટરના પાણીને શુદ્ધ કરે છે, જેનો ઉપયોગ વનીકરણ માટે થાય છે. જ્યારે ૨૦૧૯-૨૦માં ?૧૬૦ લાખના રોકાણ સાથે આઠ ગટર શુદ્ધિકરણ પ્લાન્ટે કૃષિ અને લેન્ડસ્કેપ સિંચાઈ માટે ૨૦.૫૩ કરોડ લિટર પાણી ફિલ્ટર કર્યું છે.૭૨,૦૦૦ ચોરસ ફૂટ વિસ્તારમાં વિકસિત ૭,૨૦૦ વૃક્ષો ધરાવતું મિયાવાકી વન દરિયાઈ અને ખારા પવનો સામે રક્ષણ આપે છે. કાનપુરના અભ્યાસ મુજબ, આ વન બે વર્ષ બાદ વાર્ષિક ૯૩,૦૦૦ કિલોગ્રામ કાર્બન ડાયોક્સાઈડ શોષી શકશે. એટલું જ નહીં, ટ્રસ્ટ દ્વારા સેવાભાવે અભિષેક માટેનું પવિત્ર પાણી નવ સ્તરીય શુદ્ધિકરણ પ્લાન્ટ દ્વારા શુદ્ધ કરીને 'સોમગંગાજલ' તરીકે ?૧૫માં વિતરિત કરવામાં આવે છે. ડિસેમ્બર ૨૦૨૪ સુધીમાં ૧.૧૩ લાખથી વધુ પરિવારોને તેનો લાભ મળ્યો છે. આ તમામ પ્રયાસો દ્વારા સોમનાથ નેટ-ઝીરો મંદિર બનવાની દિશામાં આગળ વધી રહ્યું છે.

ભારતીયો દ્વારા સૌથી વધુ સર્ચ કરાયેલા ટોચના ૧૦ સ્થાનોમાં સોમનાથ સામેલ

ગૂગલ પર ભારતીયો દ્વારા સૌથી વધુ સર્ચ કરાયેલા ટોચના ૧૦ સ્થાનોમાં સોમનાથનો સમાવેશ થાય છે. આ ઉપરાંત, ૨૦૨૫માં સોમનાથની સોશ્યલ મીડિયા ઈમ્પ્રેશન ૧.૩૭ અબજને વટાવી ગઈ છે, જે વિશ્વભરના ભક્તોમાં સોમનાથ પ્રત્યેની શ્રદ્ધા અને આધ્યાત્મિક મહત્વને દર્શાવે છે. ભારતની આસ્થા અને સ્વાભિમાનનું પ્રતીક સમું સોમનાથ મંદિર વિકસિત ભારતના નિર્માણ માટે પણ આગળ વધવાની પ્રેરણા આપે છે. વડાપ્રધાનશ્રીએ આ બાબત પર ભાર મૂકતાં લખ્યું હતું કે, ''જો હજાર વર્ષ પહેલાં ખંડિત થયેલું સોમનાથ મંદિર સંપૂર્ણ વૈભવ સાથે ફરીથી ઊભું થઈ શકે છે, તો આપણે હજાર વર્ષ પહેલાંનું સમૃદ્ધ ભારત પણ બનાવી શકીએ છીએ.''

આજે ૧૧ જાન્યુઆરી, "રાષ્ટ્રીય માર્ગ સલામતી સપ્તાહ"

ભારત સરકારનાં માર્ગ અને પરિવહન મંત્રાલય નવી દિલ્હી તરફથી પ્રતિ વર્ષ માર્ગ સલામતી સપ્તાહની ઉજવણી કરવામાં આવે છે.તેનો મુખ્ય હેતુ માર્ગ સલામતી બાબતે જાગૃતતા કેળવાય એ માટે મોટર વાહન અધિનિયમ, ડ્રાઈવીંગ લાયસન્સનાં નિયમો બાબતે લોકોને જાણકારી આપવાનો હોય છે. વાહન ચાલકો અને સામાન્ય લોકોને ટ્રાફિકનાં નિયમો વિશે પણ માહિતગાર કરવાનો છે જેથી વાહન ચાલકો વાહન ચલાવતી વખતે નિયમોનું ચૂસ્તપણે પાલન કરે જેથી અકસ્માત જેવી સ્થિતિ ન સર્જાય. આ વિષે લોકોને પુરતી સમજણ પૂરી પાડવા માટે આ સપ્તાહ ઉજવવામાં આવે છે. જો દરેક વ્યક્તિ આવી સામાન્ય સમજણ હોય તો તે પણ સમય આવ્યે અકસ્માતથી બચી શકે છે સાથે જો અન્ય કોઈ સાથે અકસ્માત સર્જાય તો ઘાયલ થયેલ વ્યક્તિની મદદ પણ કરી શકે છે. આ સપ્તાહનો મુખ્ય ઉદેશ્ય કઈ રીતે પ્રાથમિક સારવાર પૂરી પાડવી તે વિષે પણ સમજણ પૂરી પાડવામાં આવે છે. આ દિવસોમાં રોંગ સાઈડ ડ્રાઈવીંગ, ઝડપી ડ્રાઈવિંગ, હેલ્મેટ વગર વાહન ચલાવવું, સીટ બેલ્ટ વગર વાહન ચલાવવું વાહન ચાલક માટે કેટલું ભારે પડી શકે છે તે સમજવું જોઈએ અને અન્યને પણ સાચી સમજણ આપવામાં આવે છે. વધુમાં ડ્રીંક કરીને ડ્રાઈવ ન કરવા તથા ચાલુ વાહને મોબાઈલનો ઉપયોગ ન કરવો અને રોડ પરના વિવિધ સાઈન બોર્ડ વગેરે અંગે વિસ્તૃત માહિતી આપવામાં આવે છે. જેથી આજનો યુવાન, નાગરિકો સમાજનાં હિત સાથે પોતાની તથા લોકોની સુરક્ષા માટે નીતિ-નિયમોનું પાલન કરી સમાજ માટે પોતાની ફરજ નિભાવી શકે તથા તેમનામાં 'રોડ સેફ્ટી' વિશે જાગૃતિ આવે.

સૌથી વધુ અપમૃત્યુ જેને કહેવાય છે એ અકસ્માતનાં કારણે થતું મૃત્યુ છે. કોઈ કારણ વગર ફક્ત એક અકસ્માતને કારણે પોતાના સ્વજન ગુમાવવા એ અત્યંત દુઃખદ વાત છે માટે વાહન ચલાવતી વખતે આવી તમામ નાની નાની બાબતોનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ. જ્યારે માણસ ઘરમાંથી બહાર જવા નીકળે છે ત્યારે એણે એ યાદ રાખવું જોઈએ કે એની પાછળ ઘરમાં એની માટે કોઈ રાહ જોઈને બેઠું છે. કેટલાંક લોકોની વાહન ચલાવવાની સ્પીડ જે તે વ્યક્તિની માનસિક સ્થિતિ પર નિર્ભર કરતી હોય છે. કોઈ વ્યક્તિ જયારે ગુસ્સામાં હોય તો તેની વાહન ચલાવાની ગતિ આપોઆપ જ વધી જાય છે અને રસ્તામાં એની કશું દેખાતું નથી એવી જ રીતે કોઈ વ્યક્તિ પોતાના વિચારોમાં ડૂબેલી છે અને ડ્રાઈવ કરી રહી છે તો તેનો તેની ગાડી પર કોઈ કંટ્રોલ રહેતો નથી એવામાં અકસ્માત થવાની સંભાવના વધારે છે માટે રોડ-રસ્તામાં વાહન ચલાવતી વખતે કોઈ પણ કારણોસર વ્યક્તિએ પોતાનું માનસિક સંતુલન ગુમાવવું ન જોઈએ અને ધ્યાનપૂર્વક, સંપૂર્ણ સાવધાનીથી વાહન ચલાવવું જોઈએ.

-મિત્તલ ખેતાણી